

Van de ene op de andere dag tot staatsvijand worden bestempeld en alles kwijtraken. Je familie en vrienden achterlaten, je weg moeten vinden in een andere taal en cultuur. Het overkwam Ibrahim en Merve. Sinds een half jaar wonen ze met hun zesjarig zoontje in Bloemendaal.

Met

tekst: Ellen Meijer en Maaïke Brouwer
m.m.v. gemeente Bloemendaal

niks

overnieuw beginnen

als je in je eigen land niet veilig bent

Aan het begin van het gesprek legt Ibrahim een artikel uit de Volkskrant van mei 2019 op tafel. “Dit is ons verhaal,” zegt hij. Het stuk laat uit Turkije gevluchte gezinnen aan het woord die net als hij en zijn vrouw Merve na de mislukte staatsgreep tegen president Erdogan te boek stonden als tegenstanders van het regime.

Ontslagen en vastgezet

Tot de coupoging in 2016 had het jonge stel alles mee. Na een academische opleiding waren ze beiden politief. Ibrahim kon op een gegeven moment naar de Verenigde Staten om te promoveren, op kosten van de staat. Hij bedankte, “omdat ik gelukkig was in mijn eigen land. We hadden een goed leven, geen geldzorgen, waarom zouden we vertrekken?” Merve was ook succesvol, vervolgt hij.

“Bij de politie gaf ze leiding aan twintig man...” Zijn vrouw schiet in de lach: “Ibrahim noemt mij meer Nederlands dan Turks, omdat mijn denken over vrijheid en gelijkwaardigheid tussen man en vrouw overeenkomt met hoe mensen hier denken.”

Bij de zuivering die volgde na de coup werden tienduizenden burgers – met name hoogopgeleide mensen, zoals dokters, wetenschappers, journalisten, rechters – beschuldigd van samenzwering tegen

de regering uit naam van Fethullah Gülen, een geestelijke met wie Erdogan eerst samenwerkte, maar die later zijn gezworen vijand werd. Ook Ibrahim viel dit lot ten deel. Hij werd ontslagen en met 28 anderen vastgezet in een cel voor acht personen. Merve belandde eveneens in de gevangenis. Alleen omdat ze borstvoeding gaf aan hun zoontje mocht ze na drie dagen weg.

Alleen een kleine rugzak

Ibrahim kwam een jaar later vrij wegens gebrek aan bewijs. De gerechtelijke procedure liep wel door, dat wil zeggen, de zaak werd voortgezet in hogere rechtbanken. Het stel besloot te vluchten. Merve: “Het voelt gek als je bij de politie werkt en hulp moet vragen aan smokkelaars. Ibrahim voerde eerder namens Turkije gesprekken met Frontex en politiemensen uit Bulgarije en Griekenland over operatie Poseidon. Nu waren we zelf

vogelvrij.” In dit lokale magazine durven ze hun verhaal te vertellen, herkenbaar op de foto gaan is een te groot risico. Over hun reis kunnen ze weinig meer zeggen dan dat die veel geld kostte en illegaal was.

Na aankomst in Ter Apel woonden Ibrahim en Merve in vijf verschillende asielzoekerscentra. Daar ontmoetten ze landgenoten met vergelijkbare verhalen. Merve: “Als je ongeveer hetzelfde hebt doorstaan, scheidt dat een band.” Ze maakten ook Nederlandse vrienden. Een van hen vroeg Merve wat ze allemaal van huis had meegenomen. “Ik vertelde dat we tijdens onze vlucht een rivier tussen Turkije en Griekenland moesten oversteken. Meer dan een kleine rugzak met wat kleren voor ons kind hadden we niet. Caroline begon meteen in haar vriendenkring kleren en schoenen in te zamelen voor ons en de andere gezinnen in het azc. Daar waren we zo blij mee.”

Aan het werk

Een jaar na hun laatste gesprek bij de IND kwam de brief over een woning in Bloemendaal. Ibrahim hoorde dat het een plaats is met veel natuur, dicht bij Haarlem en Amsterdam. Dat laatste vinden hij en Merve belangrijk, want ze willen zo snel mogelijk gaan werken en verwachten dat ze in een grote stad de meeste kans maken. Hij volgt vier, zij drie dagen per week Nederlandse les. Ibrahim is daarbij begonnen met een ICT-opleiding en een inburgeringscursus. Zodra hij met de cursus klaar is, begint Merve. “Hopelijk voel ik me tegen die tijd minder misselijk”, verzucht ze. In maart volgend jaar verwachten ze hun tweede kind en de eerste maanden van de zwangerschap vallen zwaar.

Het leven dat ze momenteel leiden, kenden ze niet in Turkije. In plaats van elke dag te werken besteden ze bijna al hun tijd aan het leren van de taal. Dat is nodig, maar het frustrant, zegt Merve: “Ik houd van werken en van mijn beroep. Tegen mijn arbeidscoach heb ik gezegd dat ik mijn hoofd wil gebruiken, ik heb Nederland iets te bieden met mijn talent.”

Weer vrij

De Nederlandse vrienden uit Assen kwamen al op bezoek in hun nieuwe huis, “en onze burens zijn heel vriendelijk”, aldus Merve. “Door corona kunnen we niet op de thee, we praten op afstand.” Hun zoon zit in groep 3 van een Bloemendaalse basisschool. Toen ze nog in het azc woonden, vroeg hij vaak naar Turkije en naar opa en oma. Door alle verhuizingen maakten zijn ouders zich zorgen over hoe snel hij in Bloemendaal zou wennen. Dat ging sneller dan gedacht. Merve: “Hij is dol op zijn juf en speelt met een meisje en een jongen uit de klas. Hij zit

ook op schaken, voetbal en zwemmen.” Natuurlijk missen ze hun familie, hun huis, de buurt en goede vrienden die ook zijn gevlucht. Zij wonen verspreid over Europa en Amerika. Het land is een ander verhaal. Turkije heeft, in Merves woorden, haar hart gebroken. Of ze denken aan terugkeren? Ibrahim: “Misschien... ooit, maar we maken ons geen illusies. Niet alle mensen in Turkije staan achter dit regime, maar ze zijn bang om hun mond open te doen en Erdogan heeft alle media in handen, dus er is geen onafhankelijke journalistiek.” Merve: “Als we nu voet op

Turkse bodem zetten, worden we opgepakt. Er zitten honderden vrouwen met jonge kinderen vast, terwijl we horen dat het coronavirus in veel gevangenissen rondwaart.” Opnieuw beginnen in een ander land valt ook niet mee. Ibrahim: “Maar hier hebben we een toekomst. Staatsgevaarlijk worden genoemd voelde bijna fysiek of ik geen adem kreeg. Pas toen we de grens overstoken waren, kon ik weer een beetje vooruitkijken.” ■

Om veiligheidsredenen heten Ibrahim en Merve in het echt anders. Hun namen zijn bekend bij de redactie.

ONDERDAK VOOR VLUCHTELINGEN

Elke gemeente in Nederland is wettelijk verplicht vluchtelingen met een verblijfsvergunning te huisvesten. Om hoeveel mensen het gaat, hangt af van het aantal inwoners. De gemeente Bloemendaal moet een inhaalslag maken en daarom op korte termijn woningen vinden voor enkele tientallen statushouders. Een complexe vraag waar geen eenvoudige antwoorden op bestaan. Drie invalshoeken:

Ellen de Roij, vrijwilliger bij Vluchtelingenwerk, begeleidt statushouders bij het inburgeren
“Vluchtelingen hebben dezelfde basisbehoeften als ieder ander mens, dat blijkt ook uit het verhaal van Ibrahim en Merve. Zij kwamen naar Nederland in de tijd dat de inburgeringscursus nog niet verplicht was. Toch willen ze die doen om zo snel mogelijk vertrouwd te raken met de Nederlandse cultuur.

Als je nog geen netwerk hebt, weet je niet bij wie je kunt aankloppen met vragen. Vrijwilligers van Vluchtelingenwerk helpen statushouders op weg in het woud van regels en gewoonten. Dan nog lopen ze soms tegen vervelende dingen aan. Als je bijvoorbeeld op station Haarlem je fiets niet met een ketting vastzet, is hij zo weg, ook al staat ie op slot.

Ibrahim en Merve zien er niet buitenlands uit, dat maakt uit in hoe ze benaderd worden. Ik begeleid ook vluchtelingen uit Eritrea. Zij roepen door hun uiterlijk meer argwaan op. Dat vind ik naar om te merken, maar het is de realiteit.”

Wethouder Susanne De Roy van Zuidewijn:

“De gemeente is druk bezig een locatie te ontwikkelen waar tijdelijke huizen zullen worden gebouwd voor statushouders. Tot op heden hebben velen van hen een sociale huurwoning toegewezen gekregen, maar Bloemendaal heeft onvoldoende sociale huurwoningen om alle statushouders die onder onze hoede komen een woning te bieden. Deze mensen wachten al een hele tijd op een woning in Bloemendaal, zodat zij met hun leven kunnen beginnen in Nederland. Dit houdt veel inwoners bezig. Veel mensen, vooral omwonenden, voelen zich overvallen door de besluitvorming en maken zich zorgen. Deze zorgen nemen wij serieus en er is gestart met informatie en

participatie, zodat inwoners goed worden betrokken bij verdere besluitvorming ten aanzien van uitvoering van de plannen. Graag willen wij de statushouders die hier komen wonen en onze nieuwe burens worden, hartelijk verwelkomen. Ik denk dat we niet uit het oog moeten verliezen hoe belangrijk het is om voor elkaar te zorgen en mensen die in hun eigen land gevaar lopen een veilig onderkomen te bieden. Het gezin van Ibrahim en Merve bewijst maar weer hoe groot de veerkracht is van deze mensen en wat een toegevoegde waarde zij kunnen zijn voor onze mooie gemeente.”

Stijn de Geus, voorzitter van Stichting Blekersveldgroen, een stichting die zich al jaren inzet voor het groen houden en publiek toegankelijk maken van dit terrein
“Voor het huisvesten van veertig statushouders heeft de gemeente de locatie Blekersveld gekozen, een braakliggende en omheinde groenstrook tussen de Westelijke Randweg en de Dompvloedslaan in Overveen. Omwonenden zijn daar niet gelukkig mee.

Natuurlijk moeten statushouders een goede woonplek krijgen en een vloeiende start kunnen maken. In ons kleine wijkje – 44 grotendeels sociale woningen – zijn vaker statushouders gehuisvest. Zij zijn intussen volledig opgenomen in de gemeenschap. Op Blekersveld wonen betrokken mensen die elkaar waar nodig helpen. Waar we ons zorgen over maken, is de grote concentratie van statushouders die de gemeente hier wil onderbrengen. We staan positief tegenover het opnemen van een aantal statushouders in de bestaande woningvoorraad. Woningbouw zoals de gemeente op deze plek wil ontwikkelen verstoort de sociale balans. De Raad van State heeft uitgesproken dat draagvlak in de buurt bij dit soort procedures noodzakelijk is. Dit ontbreekt nu volledig. Dat heeft mede te maken met de wijze waarop de gemeente haar besluit heeft opgelegd om statushouders geconcentreerd te huisvesten op het Blekersveld. Van participatie is geen sprake, wij zijn als bewoners en omwonenden op geen enkele wijze betrokken bij de besluitvorming.”